

ЕЛВИС БОШЊАК

УСИДРЕНЕ

**ХРВАТСКО НАРОДНО КАЗАЛИШТЕ СПЛИТ/ГРАДСКО
ДРАМСКО КАЗАЛИШТЕ „ГАВЕЛА“ ЗАГРЕБ/ХРВАТСКО
НАРОДНО КАЗАЛИШТЕ ЗАДАР (ХРВАТСКА)**

ПЕТАК, 27. МАЈ

ELVIS BOŠNJAK

THE ANCHORED

**CROATIAN NATIONAL THEATRE SPLIT, DRAMA
THEATRE GAVELLA, CROATIAN NATIONAL
THEATRE ZADAR (CROATIA)**

FRIDAY, 27TH MAY

Редитељка: АНАСТАСИЈА ЈАНКОВСКА	Direction: ANASTASIJA JANKOVSKA
Драматург: ЕЛВИС БОШЊАК	Dramaturge: ELVIS BOŠNJAK
Сценографкиња: ВЕСНА РЕЖИЋ	Set design: VESNA REŽIĆ
Костимографкиња: МАРИТА ЂОПО	Costume design: MARITA ĐOPO
Композитор: МАТИЈА АНТОЛИЋ	Composer: MATIJA ANTOLIĆ
Кореограф: ПРАВДАН ДЕВЛАХОВИЋ	Choreographer: PRAVDAN DEVLANOVIĆ
Језичка саветница: МАРИНА ЧАПАЛИЈА	Language editor: MARINA ČAPALIJA
Дизајн светла: СРЂАН БАРБАРИЋ	Light design: SRĐAN BARBARIĆ
Дизајн звука: ПЕТАР ИВАНИШЕВИЋ	Sound design: PETAR IVANIŠEVIĆ
Асистенткиња редитељке: МАРИЈА КЛАНАЦ	Director assistant: MARIJA KLANAC
Асистенткиња сценографкиње: НИКОЛИНА КУЗМИЋ	Set design assistant: NIKOLINA KUZMIĆ
Превод дела драме на аргентинску верзију шпанског: ЛИНА ВЕНГОЕЧЕА	Translation to Rioplatense Spanish: LINA VENGOEČEA

Улоге Cast

Антонио: ДАВОР ЈУРЕШКО	Antonio: DAVOR JUREŠKO
Јаковица – Јако, његова жена: АЊА ШОВАГОВИЋ ДЕСПОТ	Jakovica - Jako, his wife: ANJA ŠOVAGOVIĆ DESPOT
Нико, његова сестра: СЊЕЖАНА СИНОВЧИЋ ШИШКОВ	Niko, his sister: SNJEŽANA SINOVIĆ ŠIŠKOV
Цвитан, Антунов и Јаковичин млађи син: ГОРАН МАРКОВИЋ	Cvitan, Antun's and Jakovica's younger son: GORAN MARKOVIĆ
Павица – Паве, друга жена Антунова и Јаковичина старијег сина Рузарија: МАРТИНА ЧВЕК	Pavica - Pave, Antun's and Jakovica's older son Ruzarije's second wife: MARTINA ČVEK
Јозица – Јозе, Никина кћи: МАРУШКА АРАС	Jozica - Joze, Nika's daughter: MARUŠKA ARAS
Добра – Пашчока, сусједа: КАТАРИНА РОМАЦ	Dobra – Paščoka, the neighbor: KATARINA ROMAC

Фото: АНАСТАСИЈА ЈАНКОВСКА Photos: ANASTASIJA JANKOVSKA

Представа траје 2 сата и 30 минута са паузом The play is 2 hours and thirty minutes long with one intermission

ПИСАЦ

ЈЕДАН ОТОК И ЈЕДНА ЖЕНА...

Сматрам да сваки писац има неко своје послање, неку судбину коју треба реализирати. Код мене се у једном тренутку појавила потреба да као писац вратим дуг матери Далмацији. Зато сам знао да ћу, након драма *Носи нас ријека* и *Кашеџа брокава*, написати текст о отоку. Чекао сам дуго да напишем тај текст, јер га се не може писати из главе, већ га треба писати срцем. Ми, у нашим урбаним животима, често нисмо свјесни судбине отока. Доживљавамо их као мјесто релаксације и одмора, можда као мјесто на којему ћемо уживати у мировини. Но, оно што је још јако живо, а можда нас управо напушта, тисућљетна је судбина отока као мјеста неизмјерне патње које су тамошњи људи проживјели. Та патња нас је свих, и у Загори и на отоцима, изградила. Бирајући у мору могућих тема о отоку, изабрао сам то епско чекање које се догађало педесетих и шездесетих година прошлог стољећа; вријеме у којем су се мушкарци, мужеви и очеви који су отишли у прекоморске земље прије Другог свјетског рата, враћали дома након тридесет, па и четрдесет година. Све те жене – које тако дуго нису видјеле своје мужеве и с дјецом која у неким случајевима властите очеве нису видјела никад – отварале су им врата. У средишту моје драме једна је жена која учини другачије. Она одбија тек тако пустити мужа повратника натраг у свој живот.

Елвис Бошњак (1971, Сплит)

Глумац, драмски писац и сценариста. Одиграо је стотинак позоришних, телевизијских и филмских улога. Био је члан ансамбла Хрватске драме ХНК Ивана пл. Зајца Ријека и члан ансамбла Дrame ХНК Сплит. Од 2004. до 2006. врши дужност директора Дrame ХНК Сплит и драмског програма Сплитског љета. Од 2008. до 2017. био је уметнички водитељ позоришта

PlayDrama Сплит. Године 2018. враћа се у ансамбл Дrame ХНК Сплит. Написао је дванаест драма: *Свој љус* (још неизведена), *Ошаци* (ХНК Сплит, 2000, р. Нени Делместре), *Носи нас ријека* (ХНК Сплит, 2002, р. Н. Делместре), *Идеалан муж* (Сплитско љето, 2002, р. Н. Делместре), *Хајдемо скакајти по шим облацима* (ХНК Сплит 2004, р. Н. Делместре), *Жице и жилети* (Хрватски радио 2008, р. Мислав Бречић), *Вољени и мртви* (за сада неизведена у позоришту, по тексту је 2010. снимљен филм *Ноћни бродови* у режији Игора Мирковића), *Срце веће од руку* (PlayDrama 2012, р. Трпимир Јуркић), *Ребро* (PlayDrama 2014, р. Ксенија Зец и Саша Божић), *Кашеџа брокава* (ХНК Сплит 2015, р. Н. Делместре), *Убојство у клубу Квазимого* (PlayDrama и ХНК Задар, р. Н. Делместре) и *Усигрене*. Као сценариста учествовао је у раду на филмовима *Ошаци*, *Ноћни бродови* и *Соња и бик*. Дrame су му превођене на енглески, шпански, немачки, словеначки, македонски, бугарски, мађарски и чешки језик. Године 2011. објављена му је књига *Носи нас ријека и групе драме* (у којој су, поред насловне, садржане и дrame *Ошаци*, *Хајдемо скакајти по шим облацима*, *Срце веће од руку* те *Жице и жилети*), а 2019. под насловом *Далмаћинска трилогија* објављене су и његове завичајне дrame *Носи нас ријека*, *Кашеџа брокава* и *Усигрене*.

За свој рад добио је низ награда међу којима награду Министарства културе Републике Хрватске „Владимир Назор“ за драму *Носи нас ријека* и улогу Јерка у истој драми, награде „Марул“ за драму *Ошаци*, *Носи нас ријека* и *Кашеџа брокава*, те за глумачку саигру у представи *Хајдемо скакајти по шим облацима*, награде Министарства културе РХ „Марин Држић“ за драме *Жице и жилети* и *Усигрене*. Његове дrame *Ошаци*, *Срце веће од руку* и *Кашеџа брокава* биле су номиноване и за награду Хрватског друштва драмских умјетника. Добитник је и главне мушке глумачке награде на Данима сатире за улоге у представама *Бој Масакра* и *Мешода*. За допринос хрватској култури одликован је Редом Данице хрватске с ликом Марка Марулића.

РЕДИТЕЉКА

АНАСТАСИЈА ЈАНКОВСКА

Позоришна, филмска и телевизијска глумица, рођена 1985. у Кијеву (Украјина), где је завршила прва два разреда основне школе, након чега с родитељима долази у Сплит где наставља школовање. Студије глуме започиње на Државној академији драмске уметности у Санкт Петербургу, дипломира 2009. на Академији драмских уметности у Загребу. Крајем 2009. постаје чланица драмског ансамбла ХНК Сплит, потом и асистенткиња на одсеку и колегију глуме у класи проф. Милана Штрљића на Умјетничкој академији у Сплиту (УМАС). За последњих десетак година остварила је тридесетак запажених улога у ХНК Сплит и ван њега те је за то била номинована за Награду хрватског глумишта: за улогу Офелије у Шекспировом *Хамлету* (2010), те за улогу Каролине у Солеровој драми *Контра пројреса* (2014). На Данима сатире 2010. за улогу Агнесе у Молијеровој *Школи за жене* добија Награду „Сабрија Бисер“, а на Фестивалу глумца 2013. и „Фабијана Шоваговића“ за улогу Жене у Бошњаковој драми *Срце веће од руку*. *Усигрене* су њена прва самостална режија.

КРИТИКА

АУТЕНТИЧАН ПРИКАЗ ЖИВОТА И ВРЕМЕНА ОБИЉЕЖЕНОГ ДУГОТРАЈНОМ РАЗДВОЈЕНОШЋУ

„Заједничка је особина већине отока ишчекивање оног што ће се догодити. И најмањи међу њима чекају барем брод који треба пристати, вијести које доноси, призор или догађај. Оточани имају више времена за чекање него други: чекање је обиљежје њихова времена.“

Писао је овако Предраг Матвејевић у *Медијтеранском бривијару*, а на истом мотиву чекања, оног одисејевских размјера, почива и драма Елвиса Бошњака *Усигрене*, награђена Наградом „Марин Држић“ за најбољи драмски текст 2017. године.

Усигренима завршава Бошњакова *Далматинска трилоџија* (*Носи нас ријека, Кашеџа брокава*), поетична посвета крајевима који су обликовали аутора; ријеч је о Хрвацама, Сплиту и Дрвенику Великом. Оток, који је у *Усигренима* описан тек као „мали далматински оток“ шездесетих година прошлог стољећа, послужио је као плодно тло за причу о чекању, ишчекивању и стрепњи. Смјештени на оток, мјесто обиљежено темпоралношћу другачијом од оне на копну (Бруно Крагић, *Оток као архетип*, 2016), ови се субјективни доживљаји протока времена у Бошњаковој драми не остварују само на садржајном плану, него и као покретачи драмске радње, али и принципи градње драмске напетости.

Управо је око чекања Бошњак испреплео причу о *Усигренима*, онима чији живот обиљежава једна посебна врста чекања – чекање супружника који одлазе на почетку заједничког, брачног живота и, ако се врате, враћају се да на отоку проведу старост, окружени онима с којима их спаја неко прошло вријеме, вријеме без којег би било очито да су у вишегодишњем избивању постали странци и на мјесту које су називали домом.

Премиса је можда очекивана, аутентична и извире из живота времена обиљеженог дуготрајном раздвојеношћу бројних мушкараца од родног тла, властите супруге, дјеце, обитељи. У неименовано

оточко мјесто враћа се Антонио / Тонци (Давор Јурешко) након тридесет седам година проведених у Јужној Америци. (...) Да је по-сегнуо за чекањем тек као покретачем драмске радње, Бошњак би можда упао у замку носталгије, архаичности и архетипских сигурних мјеста; ипак, у *Усигуренима* не чекају само ликови на сцени, чекање се шири казалишном двораном и у њему судјелује и публика. Ишчекује се Тонцијев долазак, ишчекује се сукоб, ишчекује се она точка без повратка, а која је злокобно најављена већ првим призором у којем је изврсна Шоваговић Деспот завладала сценом толико снажно да је њена присутност осјетна чак и након овог призора, у четрдесетак минута које услједи, а тијekom којих лик Јаковице ниједном не крочи на позорницу. Управо се у лику Јаковице представа успјешно измиче од опћих, добро уходаних мјеста.

(...) Редатељске интервенције у форми срамежљивог кокетирања са сувременим покретом, праћеног клавирским инструменталом, откривају се као тренуци ишчашености, уласка у унутарњи свијет појединог лика, али ипак недовољно снажно и одлучно па се, нажалост, изгубе у дијалогу на којем се граде ликови и односи те осликава судбина једне обитељи, једног мјеста и живота у конкретном времену. Такођер, као и кореографиране секвенце, чини се да ни монументална сценографија коју потписује Весна Режић, а која с три оборена јарбола евоцира три библијска крижа на Голготи, није довољно искориштена, па већину трајања представе тек твори кулису кроз коју се ликови провлаче да би дошли до или отишли с простора просценија на којем се ипак одвија већина радње. С друге је стране звук, поготово *soundscape* (обликоватељ тона је Петар Иванишевић), кориштен одмјерено и дозирано те као такав иде у прилог напетости која расте тијekom трајања представе. Управо је кроз звук гледаатељ увучен у стање ишчекивања експлозије која цијело вријеме пријети испод површине, у шкртим и строгим Јаковичиним ријечима, у њезином хладном присуству и злослутном одсуству.

Осјећаји изолираности, одвојености (оток је увијек обиљежен одласцима) и другости у *Усигуренима* се остварују спорогорећим темпом, у сталном ишчекивању нечега што напосљетку ипак разочара. Тонцијев долазак у другом дијелу представе не доноси промјену, његова присутност ускраћује нам задовољство дочеканим. Магија ишчекивања нестаје појављивањем збуњеног старца, толико навиклог на улогу странца да не успијева прого-

ворити материјим језиком. Једно ишчекивање непримјетно је тако замијењено другим и живот наставља тећи онако како отоку приличи. Ипак, сам крај представе оставља отвореним питање је ли се могло одољети тој силној, нагонској потреби да се прича заокружи, да се зада још један драматуршки ударац на крају. Можда се трагедију (која никад не долази сама) није требало обиљежити вриском, она је могла остати лебдјети око њих попут трошног једра на јарболима. И ништа прича тиме не би изгубила; штовише, циклус обиљежен одласцима и ишчекивањем наставио би свој неометани живот, као тихо присуство архетипског отока у којем је оно Матвејевићево чекање употпуњено имплицираном надом...

Кристина Тешија
(KAZALIŠTE.hr, 28. март 2022)

Посвета „тисуљетној култури патње“

(...) Изузетно је то добро скројен комад, чврсте структуре и јасно профилираних ликова, посебице женских – готово да се може рећи да су базирани на архетипу, утемељени на сувременој иначици онога што најчешће дефинирамо, односно понекад називамо „грчка трагедија“. То се, мислим, прије свега односи на главни женски лик, Јаковицу, жену што готово четири десетљећа чека свог давно изгубљеног мужа, остављена са двоје мале дјеце, игра је врло моћно Ања Шоваговић Деспот.

(...) *Усигрене* изванредно функционирају као сурова и опора, трпка казалишна прича, смјештена конкретно сред неког неименованог отока, забаченог шкоја изгубљеног у времену, или можда у мјесту гдје је вријеме стало, оно вријеме које ми, његови савременици, мислимо да је једино извјесно а испоставља се да није, да постоје и нека друга времена о којима ништа нити слутимо нити знамо – уствари, све се у том поднебљу из снова, оностраном и недокучивом, догађа у неком потпуно другом свијету, свијету који нестаје, ту, нама пред очима, а ми смо немоћни или напосто не знамо како га сачувати, како спасити и повезати крхотине тог свијета што се ломе, нетрагом нестају, ту, пред нама. То јесте, на први поглед, врло реалистична драма, ништа ту није препуштено случају, но то је уједно изњедрено у крилу магичног реализма, поетски нерв који равна тим драмским наративом и те како је уочљив и присутан у сваком призору, свакој сцени, у сваком лику. Често ћемо чути неке исказе на граници афористичких мисли, попут: „лаж траје док истина не дојде“, а сви, заправо, тону у ту лаж која је замamna, пуна опсјене и брани од сурове стварности, но ипак теже за истином, или, рецимо: „разбистри мозак па ће ти се и очи разбистрит“, мада то понекада траје читаву вјечност а разбистри се само дјелић онога што је скривено у тами заборављавања и дугих, бесаних оточких ноћи у очекивању драгих људи који се никада неће вратити.

Негдје, при самом крају представе, кључни мушки лик у представи, прије готово четири десетљећа нестали Антонио, муж Јаковице, проговорити ће из саме нутрине свог бића, освједочити срам који носи у себи и признати да све, сав живот, био је не друго доли тлапња: „...било ме срам онога чега нисам... све је тлапња...“ Антонио, у интерпретацији одличног Давора Јурешка, тако нас враћа на почетне позиције овог драмског рукописа и представе настале темељем њега – ту заиста јесте ријеч о трагичном комаду, његови ликови носе у себи ту трагичну ноту, обавијену дозом хумора и поетским велом. Горка и трпка представа, бравуросно написана драма и одлично одиграна.

Младен Бићанић
(*сусрећиНовосћи*, 19. новембар 2021)

Бошњак је попут Чехова писац БЛАГЕ ИРОНИЈЕ И ТИХЕ ГРОТЕСКЕ...

(...) Бошњаково драмско писмо јест, рекао бих, једно пучки интонирано а успјешно подражавање једне сјеверњачке, заправо чеховљевске драматургије у далматинском амбијенту и темперамен-

ту. Медитерански писац са сјетом тежом од ријечи, који комику скрива тако што је скривену нуди, отприлике тако. Трилогију богати језик: први дио јест писан штокавским говором Хрваца, други сплитским, назовимо га тако, жаргоном, а овај трећи чакавским говором отока Дрвеника. Не сједињује га ни реализам радње, ни мјеста, ни ликови неголи заправо дубља тема: обитељ као главни извор отуђења.

(...) Бошњак је, доиста попут Чехова, писац благе ироније и тихе гротеске, а режија је хладна и хладна у односу према глумачким позицијама.

Изван тог режијског оквира излази само Ања Шоваговић Деспот као Јаковица, жена која је 37 година чекала супруга који је отпловио у Јужну Америку и више се није јавио, а враћа се ето послеподне. Она игра ту матрону посве на граници комичне претјераности, а опет као увјерљиву, чврсту појаву те нас отпрве привлачи да ишчекујемо како ће реагирати, што ће рећи кад тај њезин Одисеј напокон доплови.

Томислав Чадеж
(*Јуџарњи листи*, 15. март 2021)

WRITER

ELVIS BOŠNJAK (BORN IN SPLIT IN 1971)

Actor, playwright, and screenwriter. He acted in over a hundred theater, television, and film roles. He was a member of the Croatian Drama Ensemble of the Croatian National Theater Ivan pl. Zajc in Rijeka and a member of the Drama Ensemble of the Croatian National Theater in Split. From 2004 to 2006, he was the director of the Drama of the Croatian National Theater in Split and the drama program of the Split Summer Festival. From 2008 to 2017 he was the artistic director of the PlayDrama Theater in Split. In 2018, he returns to the Drama Ensemble of the Croatian National Theater in Split. He wrote twelve plays, *Connection Plus* (unperformed), *Father* (Croatian National Theater in Split, 2000, directed by Neni Delmestre), *The River Carries Us* (Croatian National Theater in Split, 2002, directed by Neni Delmestre), *The Perfect*

Husband (Split Summer, 2002, directed by Neni Delmestre), *Let's Jump The Clouds* (Croatian National Theater in Split 2004, directed by Neni Delmestre), *Strings and Razors* (Croatian Radio, 2008, directed by Mislav Brečić), *The Loved and the Dead* (unperformed, served as a basis of a 2010 movie *Night Boats*, directed by Igor Mirković), *Heart Bigger than Hands* (PlayDrama, 2012, directed by Trpimir Jurkić), *The Rib* (PlayDrama, 2014, directed by Ksenija Zec and Saša Božić), *Brocade Cassette* (Croatian National Theater in Split, 2015, directed by Neni Delmestre), *A Murder in the Kvazimodo Night Club* (PlayDrama and Croatian National Theater in Zadar, directed by Neni Delmestre) and *The Anchored* (which is currently being performed as a co-production of the Croatian National Theatre Split, Drama Theatre Gavella, and Croatian National Theatre Zadar). As a screenwriter, he worked on *Father*, *Night Ships*, and *Sonja and a Bull*. His plays have been translated into English, Spanish, German, Slovenian, Macedonian, Bulgarian, Hungarian, and Czech. In 2011, he published a collection of dramas, *The River Carries Us and Other Dramas* (which, in addition to eponymous drama, includes *Father*, *Let's Jump the Clouds*, *Heart Bigger than Hands*, and *Strings and Razors*), and another collection, *Dalmatian Trilogy*, including *The River Carries Us*, *Brocade Cassette*, and *The Anchored*, was published in 2019. He received a number of awards for his work, including the Award of the Ministry of Culture of the Republic of Croatia Vladimir Nazor for *The River Carries Us* and the role of Jerk in the same play; the Marul Award for the plays *Father*, *The River Carries Us*, and *Brocade Cassette*, as well as the acting award for *Let's Jump the Clouds*; the Awards of the Ministry of Culture of the Republic of Croatia Marin Držić for the *Strings and Razors* and *The Anchored*. His plays *Father*, *Heart Bigger than Hands*, and *Brocade Cassette* were also nominated for the Award of the Croatian Society of Dramatic Artists. He also won the main male acting award at the Days of Satire for his roles in *God of Massacre* and *The Method*. For his contribution to Croatian culture, he was awarded the Order of the Croatian Danica with the figure of Marko Marulić.

DIRECTOR

ANASTASIJA JANKOVSKA

Theater, film, and television actress, born in 1985 in Kyiv, Ukraine, where she finished the first two grades of primary school, after which

she moved with her parents to Split, where she continued her education and graduated from high school. She began her acting studies at the State Academy of Dramatic Arts in St. Petersburg and graduated in 2009 from the Academy of Dramatic Arts in Zagreb. In November 2009, she became a member of the Drama ensemble of the Croatian National Theater in Split, and then an assistant at the Department and College of Acting in the class of professor Milan Štrljčić at the Academy of Arts in Split (UMAS). In the last ten years, she had about thirty notable roles at the Croatian National Theater in Split and in other theatres, and she has been nominated twice for the Croatian Acting Award: for the role of Ophelia in *Hamlet* (2010), and for the role of Carolina in Soler's drama *Against the Progress* (2014). At the Days of Satire in 2010, Jankovska was awarded the Sabrija Biser Award for her role as Agnes in Moliere's *The School for Wives*, and the 2013 Fabijan Šovagović Award for her role as The Women in the Bošnjak's drama *Heart Bigger than Hands*. *The Anchored* is her first independent directing engagement.

REVIEWS

AN AUTHENTIC DEPICTION OF LIFE AND TIME MARKED BY A LONG-TERM SEPARATION

"A common feature of most islands is the anticipation of what is about to happen. And the smallest of those islands is waiting for at least one ship to dock, the news it brings, the scenes, or events. Islanders have more time to wait than others: waiting is the prominent feature of their time."

This is how Predrag Matvejević wrote in *Mediterranean Breviary*, and Elvis Bošnjak's play *The Anchored* is based on the Odysseus-like motif of waiting.

It was around this motif that Bošnjak intertwined the story of those who are anchored and whose lives are marked by a special kind of waiting – waiting for the husbands who leave at the beginning of their marriage and who, if and when they return, return to spend their old age on the island, surrounded by those who are in touch with their past, with the time that makes it possible for them not to become strangers in a place they call home after so many years of absence.

The premise is perhaps expected, authentic, and originating from the lives spent in a time marked by long-term separations of many men

from their homeland, their own wives, children, families. Antonio / Tonci (Davor Jureško) returns to an unnamed island town after thirty-seven years in South America. (...) If he had reached for the motif of waiting only as the initiator of the dramatic action, Bošnjak might have fallen into a trap of nostalgia, archaism, and archetypal commonplaces; however, not only are the characters on stage waiting, but the entire audience is waiting as well. Waiting for Tonci's arrival, waiting for the conflict, waiting for the point of no return, which was ominously announced in the first scene in which the excellent Šovagović Despot dominated the scene so strongly that her presence is felt even after it, in the forty minutes that follow, during which the character of Jakovica never steps on the stage. It is in this character that the play successfully escapes from general, well-established places.

(...) Isolation, separation (the island is always marked by departures), and otherness in *The Anchored* are realized at a slow pace, in constant anticipation of something that ultimately disappoints. Tonci's arrival in the second act does not bring change, his presence deprives us of the satisfaction of welcoming someone. The magic of anticipation disappears with the appearance of a confused old man, so accustomed to the role of a stranger that he fails to speak his mother tongue. One expectation is imperceptibly replaced by another and life continues to flow naturally on the island. However, the very end of the play leaves the open question of whether it was possible to resist this strong, instinctive need to complete the story, to give another dramaturgical blow in the end.

Perhaps the tragedy (which never comes alone) should not have been marked by a scream, it could have hovered around them like a dilapidated sail on flagpoles. And the story would lose nothing; moreover, a cycle marked by departures and anticipation would continue its undisturbed life, as the quiet presence of an archetypal island in which Matvejević's waiting was complemented by implied hope ...

Kristina Tešija
(KAZALIŠTE.hr, 28th March 2022)

DEDICATION TO THE "MILLENNIUM-LONG CULTURE OF SUFFERING"

(...) This is an extremely well-put play, with solid structures and clearly profiled characters, especially female characters – it can almost be said that

they are based on an archetype, based on a modern version of what we most often define, or sometimes call “the Greek tragedy”. This, I think, primarily refers to the main female character, Jakovica, a woman who has been waiting for her long-lost husband for almost four decades, left with two small children, portrayed by a very powerful Anja Šovagović Despot.

(...) *The Anchored* functions extraordinarily as a cruel, harsh, and bitter theatrical story, situated specifically in the middle of an unnamed island, a remote wasteland lost in time, or perhaps in a place where time stands still, a time that we, its contemporaries, believe to be the only certain concept, and it turns out that it is not, that there are some other times about which we have no idea of or that we know – in fact, everything in that dream climate, otherworldly and unfathomable, happens in a completely different world, a world that disappears, there, before our very eyes, leaving us powerless or simply not knowing how to preserve it, how to save and connect the fragments of the world that is breaking, disappearing without a trace, right there in front of us. It is, at first glance, a very realistic drama, nothing is left to chance, but it is also born in the lap of magical realism, the poetic nerve that governs this dramatic narrative is very noticeable and present in every scene, every act, every character.

(...) Somewhere near the end of the play, the male protagonist, Antonio, Jakovica’s husband, who disappeared almost four decades ago, will speak from within his being, testify to the shame he carries within himself and admit that everything, all his life, was nothing but a delusion: “I was ashamed of what I was not... everything is a delusion...” Antonio,

portrayed by the great Davor Jureško, thus brings us back to the starting positions of this dramatic manuscript and the play based on it – this truly is a tragic piece, with characters that carry within them a tragic note, shrouded in a dose of humor and a poetic veil. Bitter and bitter play, amazingly written and well played.

Mladen Bičanić
(*susretiNovosti*, 19th November 2021)

LIKE CHEKHOV, BOŠNJAK IS A WRITER OF MILD IRONY AND QUIET GROTESQUE...

(...) Bošnjak’s dramatic work is, I would say, a popular and successful imitation of a northern, in fact Chekhov’s dramaturgy in the Dalmatian ambiance and temperament. A Mediterranean writer with sadness heavier than words, who hides comedy by presenting it quietly.

(...) Bošnjak is, like Chekhov, a writer of mild irony and quiet grotesque, and the direction of the play is cold and cold in relation to acting positions.

The only character who steps out of that directorial framework is Anja Šovagović Despot as Jakovica, a woman who has been waiting for her husband for 37 years, who sailed to South America and never came back, and yet he returns this afternoon. She portrays this matron completely on the verge of comic exaggeration, and yet as a convincing, solid phenomenon, and at first, she encourages us to wait to see how she will react when her Odysseus finally arrives.

Tomislav Čadež
(*Jutarnji list*, 15th March 2021)